

BYVEKSTAVTALENES BAKGRUNN OG BETYDNING fra et nasjonalt perspektiv

Vegdirektør Ingrid Dahl Hovland

Politisk seminar Miljøløftet 10.01.23

Felles satsing på gode byområder

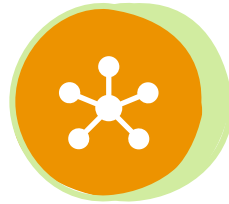
Bred enighet om at Byvekstavtaler er rett grep for å nå nullvekstmålet og Norges klima- og miljømål

Hva kan staten gjøre?

Byvekst gir utfordringer, men også muligheter til å planlegge for byområder som det er godt å bo i, med velfungerende kollektive transportløsninger og bymessig fortetting.

Finanspolitikk og lovgivning som fremmer bærekraftig mobilitet

Kunnskap og samarbeid om data

Stimulere til aktiv transport og mindre bilkjøring

Areal- og infrastrukturutvikling

Samarbeidsfora mellom aktører som kan påvirke måloppnåelse

Nullvekstmålet

Sikre at veksten i persontransporten i byområdene tas med kollektivtransport, sykkel og gange.

Redusere klimagass-utslipp

Redusere luftforurensning

Bedre framkommelighet

Redusere støy

Fremme mobilitet og levelige byer

Oppnås gjennom...

Byvekstavtaler

Samarbeidsavtaler mellom lokale, regionale og nasjonale myndigheter for å nå nullvekstmålet

Effektiv arealbruk og investeringer i transportsystemet

Finansiere tiltak og virkemidler for å nå nullvekstmålet (gåing, sykling og kollektivtransport)

Om nødvendig, innføre restriktive tiltak (spesielt for bilbruk)

Nasjonalt mål, lokal fleksibilitet

Selv om byvekstavgiftene har et felles mål, kan lokale variasjoner tilsi ulik fordeling av satsingsområder, virkemidler og finansiering

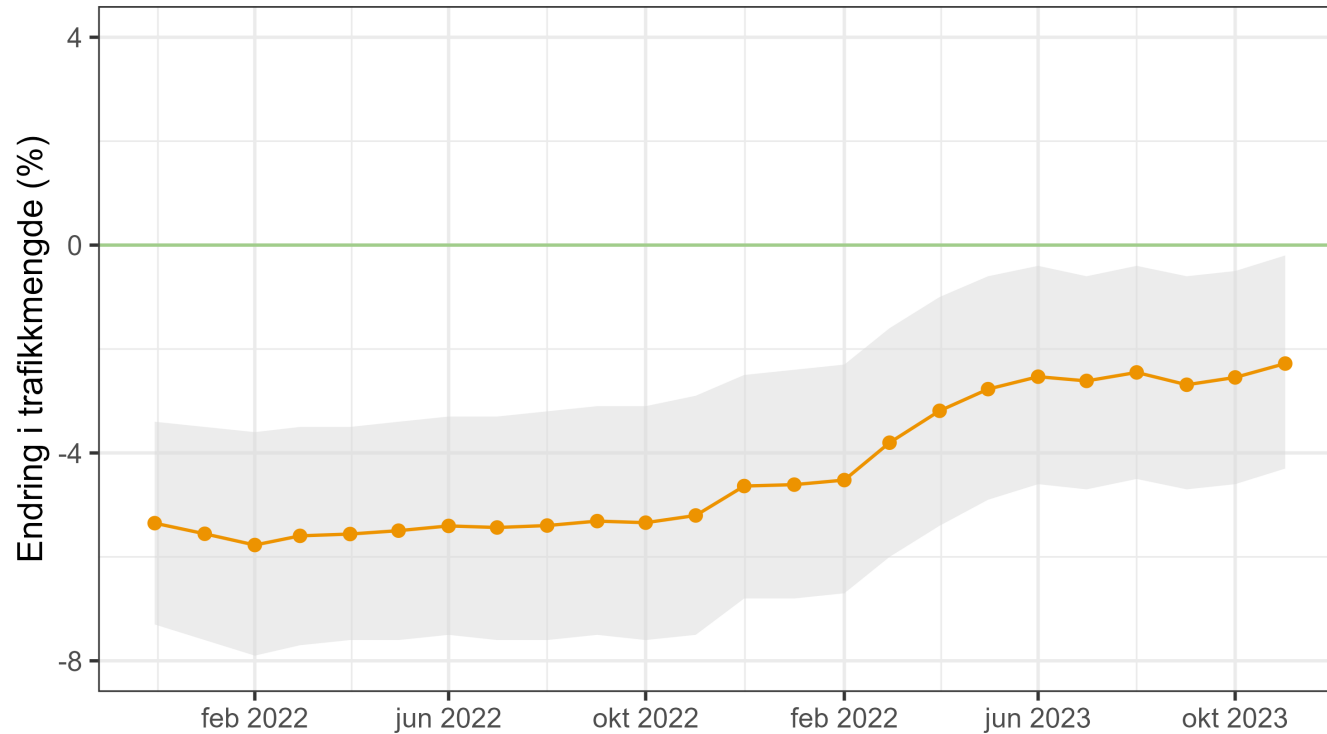
Illustrerende eksempler på variasjoner i måleporteføljen

Oppfølging av nullvekstmålet

Nullvekstmålet skal nås i avtaleperioden

Estimert endring i trafikkmengde siste glidende 3 år
Sammenlignet med 2018

Støtteindikatorer:

- Trafikkarbeid (kjøretøykilometer)
- Kollektivtransportreiser
- Transportmiddelfordeling (RVU)
- Klimagassutslipp
- Areal og parkering

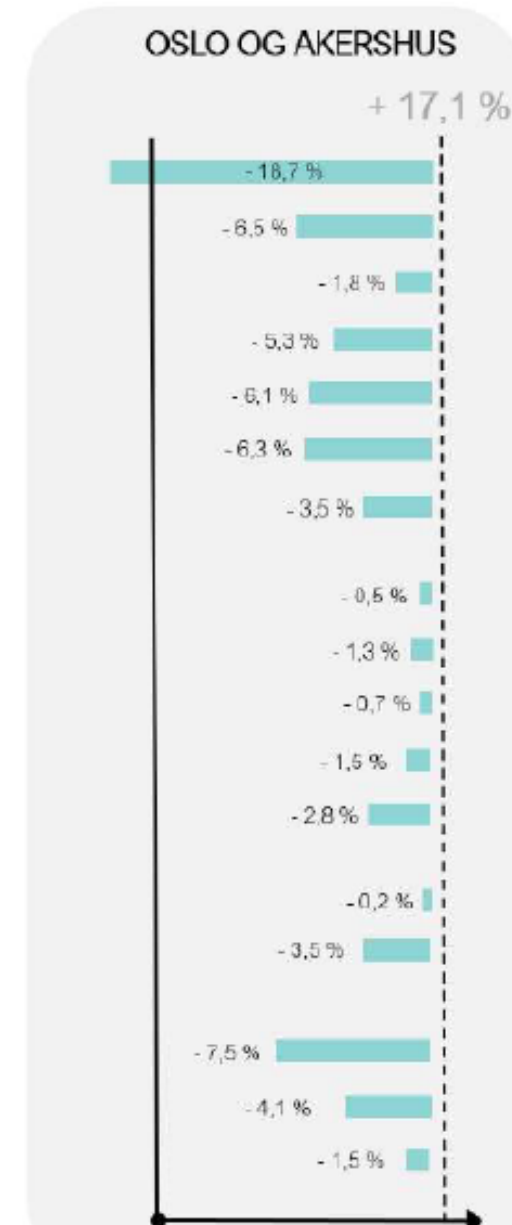
Sammenlignet med referanseåret er trafikkmengden de siste tre årene i gjennomsnitt blitt -2,3 % mindre

Eksempel fra Oslo

- Uten nye tiltak vil veksten øke (17 %)
- Restriktive tiltak for bil (veiprising, takst bomring, redusert hastighet for biltrafikk og parkeringsrestriksjon er) gir mest effekt.

Referanse 2040

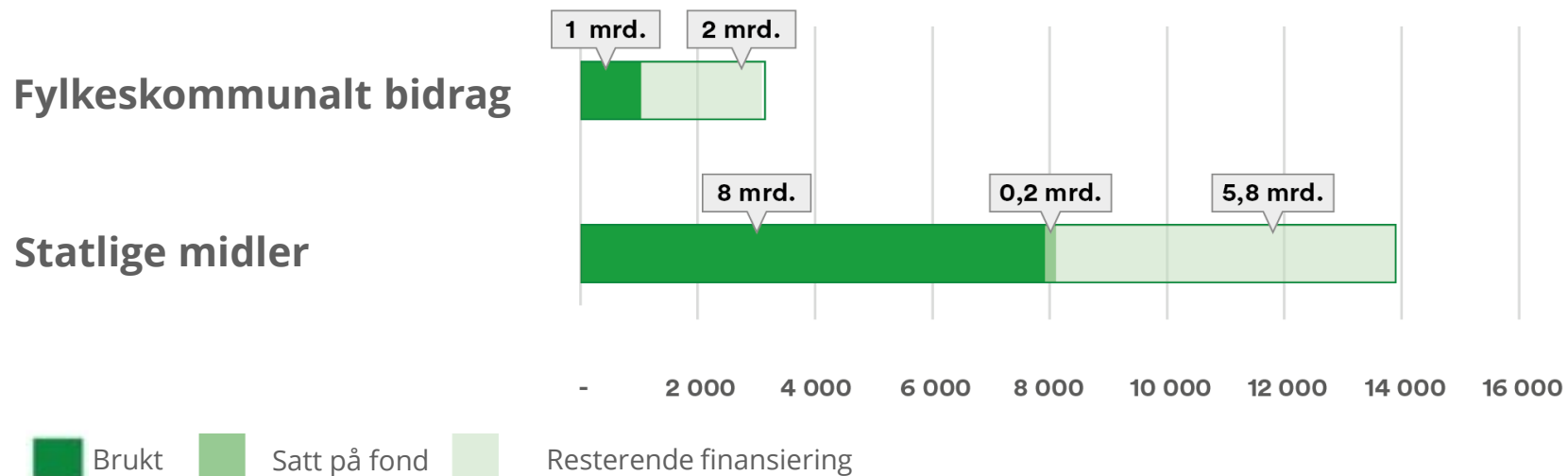
Veiprising	-10,7 %
Dobbel takst i dagens bomring Oslo	-6,5 %
Bomring rundt regionbyer i Akershus, Variant a) Ekskl. riksveinettet	-1,8 %
Bomring rundt regionbyer i Akershus, Variant b) Inkl. riksveinettet	-5,3 %
Redusert hastighet for biltrafikk	-6,1 %
Parkeringsrestriksjoner på destinasjon	-6,3 %
Redusert parkeringstilgang ved bosted	-3,5 %
Redusert framføringstid for buss	-0,6 %
Frekvensforbedring for buss, variant a) Hele dagen	-1,3 %
Frekvensforbedring for buss, variant b) Utenfor rushtid	-0,7 %
En billettpris i hele Oslo og Akershus	-1,5 %
Forenklet sonesystem og redusert billettpris i Oslo og Akershus	-2,8 %
Bedre tilrettelegging for sykkel (økt hastighet og mer sykkelvei)	-0,2 %
Økt bruk av mikromobilitet (økt ganghastighet)	-3,5 %
Redusert privatbil bilhold, variant a) Utstrakt reduksjon	-7,5 %
Redusert privatbil bilhold, variant b) Middels reduksjon	-4,1 %
Sterkere fortetting av vekst i Akershus	-1,5 %

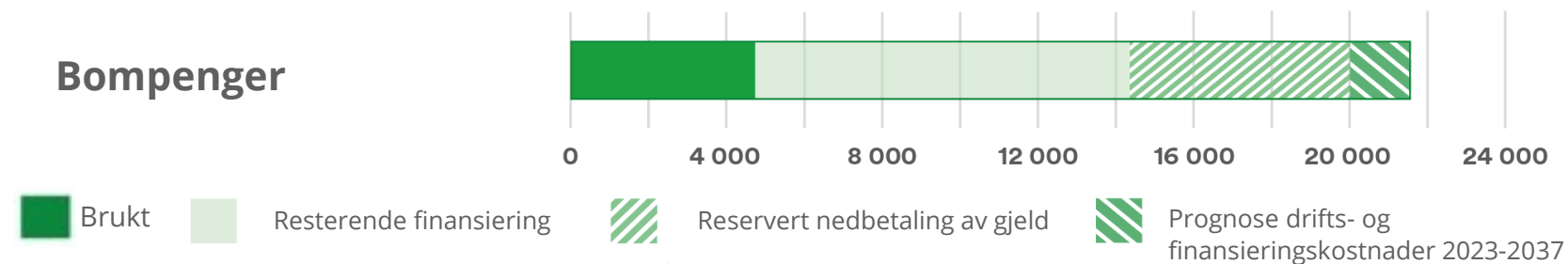
Oversikt over virkemidler og tiltak som er analysert og i hvilken grad de bidrar til oppnåelse av nullvekstmålet i avtaleområdet på trafikkarbeidet. Differanse i vekstraten 2020-2040 er oppgitt i prosentpoeng, kilde Norconsult

Staten bidrar med betydelige midler gjennom Byvekstavtalen i Bergen

Byvekstavtale for bergensområdet 2019-2029

Bypakke Bergen (Prop 11 S) 2018-2037

Ny supermotorvei åpnet mellom Bergen og nabokommunen i 2022.

Den enorme effekten på kollektivbruken overrasker

Etter 14 mnd. med motorvei har daglige kollektivpassasjerer økt fra 1200 til 2000*

1600 av disse tar buss på den nye Europaveien

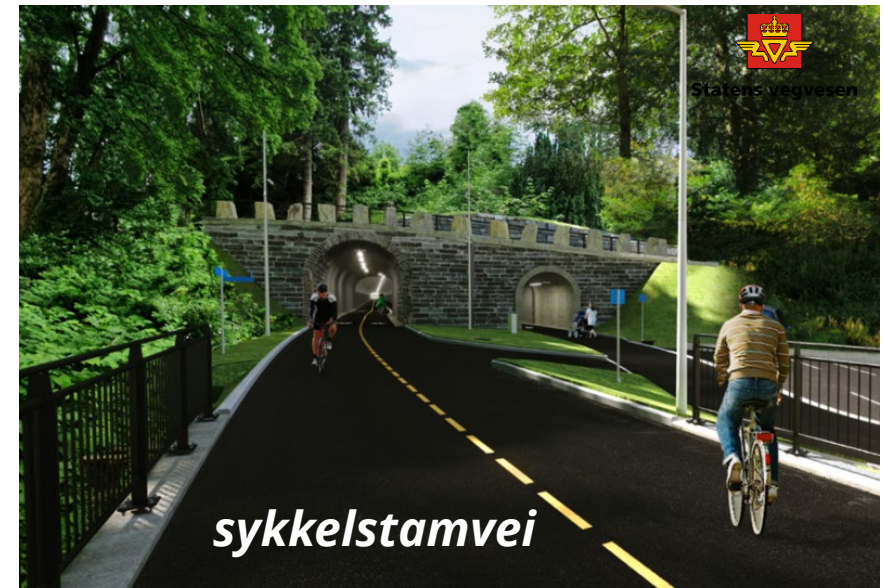

Biltrafikken økt med ca. 7%. Overkant av 16.000 biler kjører mellom kommunene daglig*

* tall fra Skyss og Statens vegvesen

Mange større og mindre tiltak som er viktige for å få flere til å oftere velge å gå, sykle og reise kollektivt fremover å kjøre bil

Resultater i byområdene viser at det allerede påvirker den fysiske utformingen av regionen og måten vi lever og reiser på

Gjeldende byvekstavtaler og potensielle nye avtaler

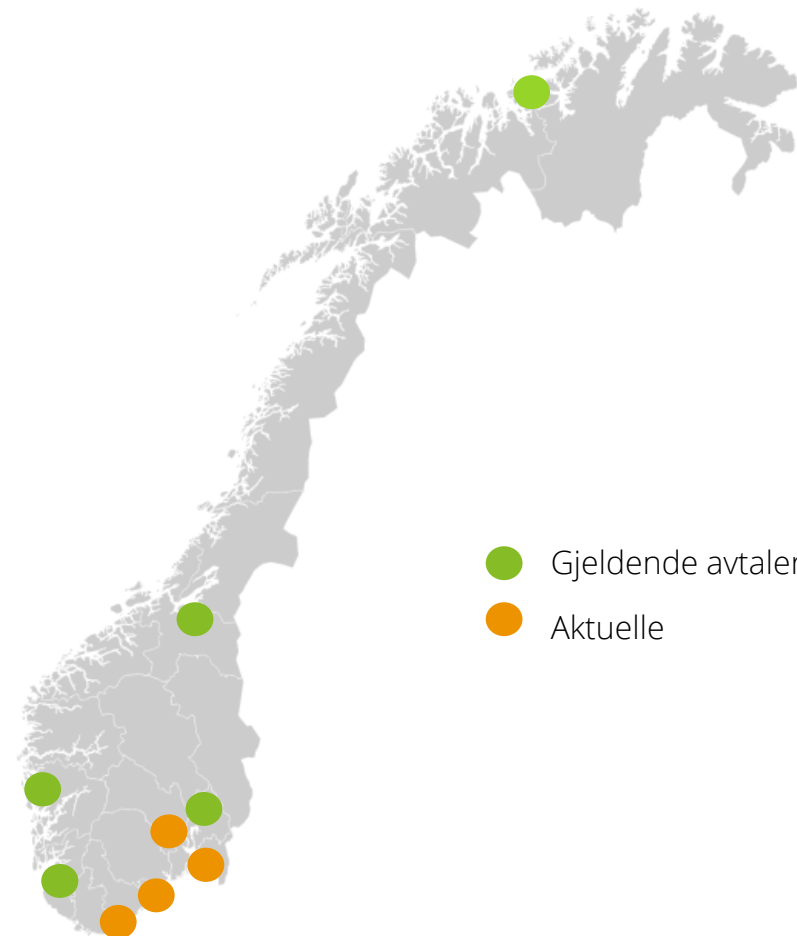
Det er inngått fem byvekstavtaler, men flere områder er aktuelle

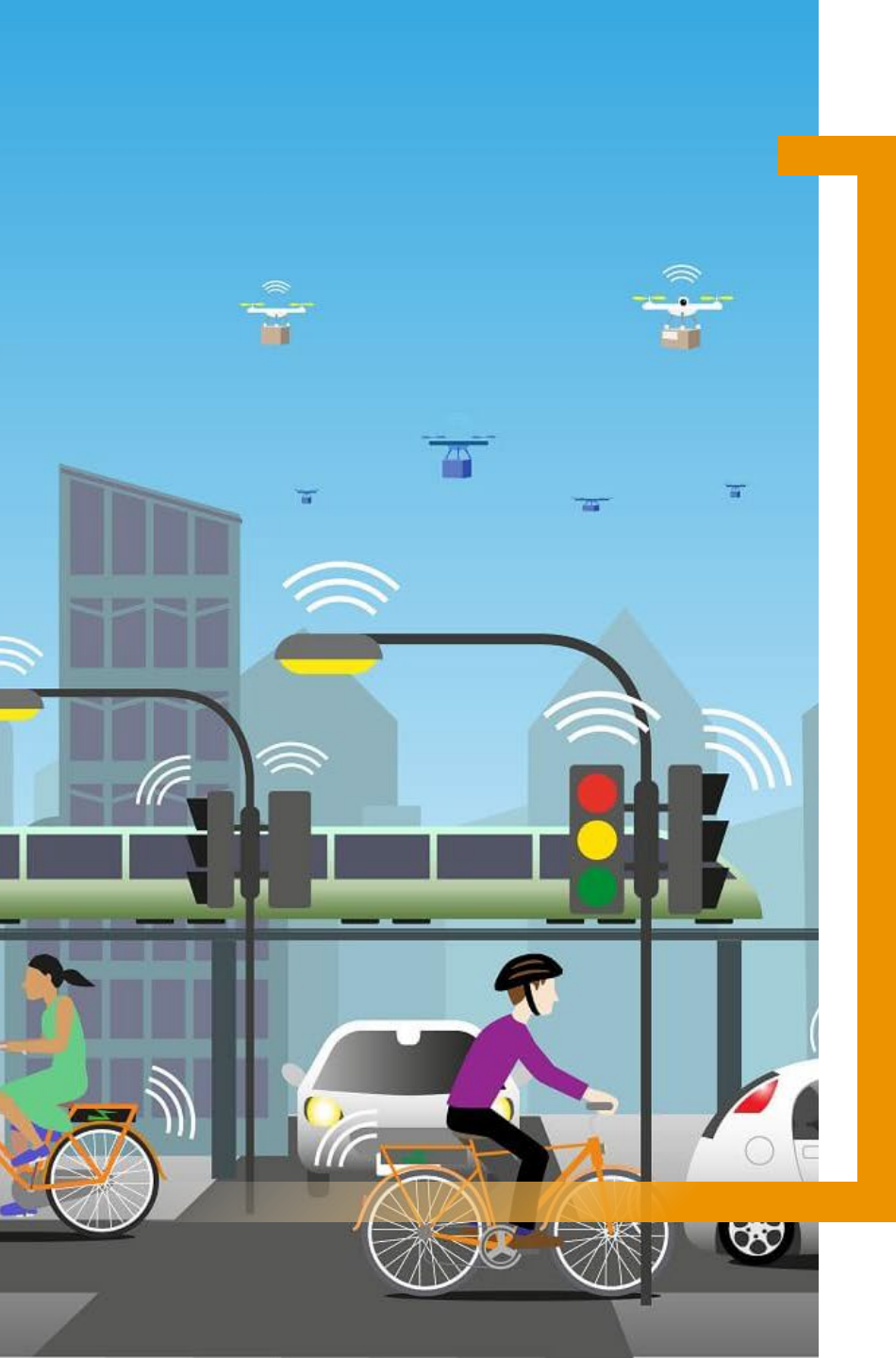
Gjeldende avtaler

Oslo-området
Bergens-området
Nord-Jæren
Trondheims-området
Tromsø

Områder som er aktuelle

Kristiansand
Buskerudbyen
Nedre Glomma
Grenland

Veien videre

- Vil bli utfordrende å nå nullvekstmålet
- Byvekstavtalene gir et godt utgangspunkt til å løse utfordringene
- Økt fokus på måloppnåelse og effekt i oppfølgingen av avtalene
- Behov for å stramme inn på virkemidlene (areal, restriktive tiltak)
- Trafikksikkerhet rettet mot gående og syklende må ha økt prioritering
- Samarbeid er forutsetning for å lykkes

Statens vegvesen